

Základní škola a Mateřská škola, Raspenava, okres Liberec – příspěvková organizace,
Fučíkova 430, 463 61 Raspenava

Program školního poradenského pracoviště Základní školy a Mateřské školy Raspenava

1. Základní informace

Poradenské služby jsou v MŠ a ZŠ Raspenava zajišťovány školním poradenským pracovištěm (dále jen ŠPP) a jsou poskytovány žákům, učitelům a rodičům, resp. zákonným zástupcům žáků. Program ŠPP se řídí vyhláškou č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních v platném znění.

Činnost ŠPP v ZŠ zajišťuje výchovný poradce, školní metodik prevence a školní speciální pedagog. Poradenští pracovníci školy úzce spolupracují zejména s třídními učiteli, vedoucími předmětových komisí, s vedoucími pracovníky školy a případně s dalšími pedagogickými pracovníky. Poradenští pracovníci školy splňují kvalifikační standardy podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících.

Činnost ŠPP v MŠ zajišťuje tým dvou pedagogů mateřské školy a školní speciální pedagog. Poradenští pracovníci školy úzce spolupracují se všemi pedagogy mateřské školy.

Cíle školního poradenského pracoviště základní školy

- Vytvořit širokou základnu primární prevence školní neúspěšnosti a sociálně nežádoucích jevů
- Zajistit kvalitní služby kariérového poradenství pro žáky
- Připravovat podmínky integrace žáků se speciálními vzdělávacími potřebami
- Podporovat vzdělávání a sociální začleňování žáků z odlišného kulturního prostředí a s rozdílnými životními podmínkami
- Budovat příznivé sociální klima ve škole i v jednotlivých třídách
- Vytvořit předpoklady pro dlouhodobé snižování neprospěchu žáků
- Podporovat vzdělávání žáků nadaných a mimořádně nadaných
- Zajišťovat včasnou intervenci při aktuálních problémech žáků a třídních kolektivech
- Poskytovat metodickou podporu učitelům
- Zlepšovat komunikaci mezi školou a rodiči
- Koordinovat služby ŠSP s dalšími poradenskými institucemi

Cíle školního poradenského pracoviště mateřské školy

- Identifikovat a podpořit děti se speciálními vzdělávacími potřebami a děti nadané a mimořádně nadané,
- podpořit děti s potenciálním rizikem školní neúspěšnosti,
- připravovat podmínky integrace žáků se speciálními vzdělávacími potřebami,
- realizovat metodické konzultace mezi pedagogy a školskými poradenskými zařízeními,
- průběžně předávat informace zákonným zástupcům o realizované i navrhované podpoře jejich dítěte v předškolním vzdělávání,
- poskytovat podporu při realizaci plánů pedagogické podpory nebo individuálně vzdělávacího plánu,

- emočních dovedností, bezpečného a pozitivního školního prostředí, volnočasových aktivit a školní úspěšnosti,
- spolupracovat se školskými poradenskými zařízeními v oblasti dalších služeb zajišťovaných pro děti.

2. Personální zabezpečení školních poradenských služeb

Pracovníci, kteří zabezpečují poskytování školních poradenských služeb a jejich časová dostupnost na základní škole

Výchovná poradkyně: Mgr. Dana Štěpinová

Kontakt: +420 482 341 031 E-mail: stepinova@skolaraspenava.net Místo: hlavní budova školy, kancelář školní speciální pedagožky

Konzultační hodiny: vždy každé první pondělí v měsíci od 15:00 hodin do 16:00 hodin nebo dle individuální dohody

Školní metodik prevence: Mgr. Renata Aygören

Kontakt: +420 482 341 031 E-mail: aygören@skolaraspenava.net Místo: hlavní budova školy, kancelář školní speciální pedagožky

Konzultační hodiny: vždy každé první pondělí v měsíci od 15:00 hodin do 16:00 hodin nebo dle individuální dohody

Školní speciální pedagog: Mgr. Petra Štychová

Kontakt: +420 482 341 031 E-mail: stychova@skolaraspenava.net Místo: hlavní budova školy, kancelář školní speciální pedagožky

Konzultační hodiny: vždy každé první pondělí v měsíci od 15:00 hodin do 16:00 hodin nebo dle individuální dohody

Každý z poradenských pracovníků se schází s žáky, rodiči i ostatními klienty individuálně po předchozí domluvě nebo na základě aktuální potřeby.

Pracovníci, kteří se podílejí na poskytování školních poradenských služeb

Třídní učitelé – vytvářejí vnitřní pravidla třídy, která jsou součástí otevřené a bezpečné atmosféry a pozitivního sociálního klimatu ve třídě, zprostředkovávají komunikaci s ostatními pedagogy, jsou garanty spolupráce školy se zákonnými zástupci žáků, podílejí se na diagnostice při problémech u jednotlivých žáků a třídního kolektivu, podle pokynů poradenských pracovníků školy vytvářejí podmínky pro integraci žáků se SVP a žáků nadaných, vedou třídnické hodiny s cílem zlepšení a upevnění vztahů mezi žáky;

Předsedové předmětových komisí - navrhují úpravy ve ŠVP v rámci daných předmětů a v rozsahu péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, při jednáních předmětové komise konzultují příčiny a hledají vhodné formy podpory pro žáky se specifickými vzdělávacími potřebami, konzultují případné výchovné a vzdělávací problémy žáků i jejich řešení.

Pracovníci, kteří zabezpečují poskytování školních poradenských služeb a jejich časová dostupnost v mateřské škole

Zástupkyně ředitele mateřské školy: Zdeňka Machová

Kontakt: +420 487 953 580 E-mail: skolka@skolaraspenava.net Místnost: kancelář v patře MŠ
Konzultační hodiny: vždy každé první sudé úterý v měsíci od 14:30 do 15:30 hodin dle individuální dohody

Učitelka: Eva Šulcová

Kontakt: +420 774 707 657 E-mail: sulcova@skolaraspenava.net Místnost: kancelář v patře MŠ
Konzultační hodiny: vždy každé první sudé pondělí v měsíci od 14:30 do 15:30 hodin dle individuální dohody

Školní speciální pedagog: Mgr. Petra Štychová

Kontakt: +420 482 319 382 E-mail: stychova@skolaraspenava.net Místnost: místnost v přízemí
2. stupně ZŠ nebo po dohodě v patře, kanceláři MŠ
Konzultační hodiny: vždy každé první pondělí v měsíci od 15:00 do 16:00 na 2. stupni ZŠ v učebně ŠSP nebo dle individuální dohody

Každý z poradenských pracovníků se schází s rodiči i ostatními klienty individuálně po předchozí domluvě nebo na základě aktuální potřeby.

Pracovníci, kteří se podílejí na poskytování školních poradenských služeb

Třídní učitelky – vytvářejí vnitřní pravidla třídy, která jsou součástí otevřené a bezpečné atmosféry a pozitivního sociálního klimatu ve třídě. Jsou garanty spolupráce školy se zákonnými zástupci dětí. Provádějí diagnostiku dětí, každému dítěti vedou portfolio prací, výsledky práce průběžně vyhodnocují. Podle pokynů poradenských pracovníků školy vytvářejí podmínky pro integraci dětí se SVP a dětí nadaných.

3. Podmínky pro poskytování poradenských služeb

Prostory a informovanost na základní škole

Prostory pro poskytování školních poradenských služeb jsou k dispozici na 1. stupni ZŠ v učebně ŠSP; na 2. stupni v přízemí v učebně ŠSP. Všechny tyto prostory zaručují nerušené a důstojné jednání s klienty a jsou vybaveny pro poskytování standardních činností.

Informace o poskytovaných poradenských službách jsou veřejně přístupné na webových stránkách školy a na informační nástěnce pro žáky (přízemí u hlavního schodiště). Zákonní zástupci jsou s programem obeznámeni na třídních schůzkách v listopadu daného školního roku. Informace pro zaměstnance školy jsou dostupné na nástěnce ve sborovně. Pedagogové jsou s programem poradenských služeb seznamováni také na pedagogické radě.

Prostory a informovanost v mateřské škole

Prostorem pro poskytování školních poradenských služeb je kancelář v patře MŠ. Prostory zaručují nerušené a důstojné jednání s klienty a jsou vybaveny pro poskytování standardních činností.

Informace o poskytovaných poradenských službách jsou veřejně přístupné na webových stránkách školy a na informační nástěnce u vchodu do mateřské školy. Zákonní zástupci jsou s programem obeznámeni na třídních schůzkách v září daného školního roku. Informace pro zaměstnance mateřské školy jsou dostupné na nástěnce ve sborovně mateřské škole.

Práce s informacemi a s důvěrnými daty

Veškeré informace a důvěrná data, která se pracovníci dozvědí v souvislosti s výkonem své poradenské činnosti, jsou ochraňována v souladu se zákonem č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů v platném znění.

4. Popis činností poradenských pracovníků

Popis činností výchovného poradce

- kariérového poradenství a poradenská činnost při rozhodování o další vzdělávací cestě,
- poskytování služeb kariérového poradenství pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a zejména pro žáky uvedené v § 16 odst. 9 školského zákona,
- předávání odborných informací z oblasti kariérového poradenství,
- vyhledávání a orientační šetření žáků, jejichž vzdělání vyžaduje zvláštní pozornost,
- podpora a práce s nadanými žáky,
- realizace preventivních aktivit (koordinace školního parlamentu),
- vedení písemných záznamů o své práci,
- dále viz příloha č. 3 k vyhlášce MŠMT č. 72/2005 Sb.

Popis činností školního metodika prevence

- koordinace tvorby, realizace a evaluace minimálního preventivního programu školy,
- koordinace aktivit školy zaměřených na prevenci projevů rizikového chování,
- metodické vedení pedagogů v oblasti prevence rizikového chování,
- koordinace vzdělávání pedagogů v oblasti prevence rizikového chování,
- individuální a skupinová práce s žáky s obtížemi v adaptaci,
- prevence rasismu, xenofobie a dalších jevů souvisejících s přijímáním odlišností,
- vedení pedagogických pracovníků v oblasti prevence sociálně patologických jevů,
- koordinace vzdělávání pedagogických pracovníků,
- zajišťování a předávání odborných informací o rizikovém chování,
- prezentace výsledků preventivní práce školy,
- vedení databáze spolupracovníků školy pro oblast prevence rizikového chování,
- koordinace spolupráce školy s Policií ČR, s krizovými centry, s kurátory, s odborem sociálně-právní ochrany dětí atd.,
- předávání zpráv a informací o realizovaných preventivních programech zákonným zástupcům,
- vyhledávání a orientační šetření žáků s rizikem či projevy rizikového chování,
- spolupráce s třídními učiteli při zachycování varovných signálů spojených s rizikovým chováním,

- koordinace asistentů pedagoga,
- vedení dokumentace a písemných záznamů o své práci,
- dále viz příloha č. 3 k vyhlášce MŠMT č. 72/2005 Sb.

Popis činností školního speciálního pedagoga

- komunikace s vedením školy, pedagogy, žáky a zákonnými zástupci,
- spoluúčast na tvorbě systému poradenských služeb v mateřské škole,
- spolupráce při zápisu do 1. ročníku základního vzdělávání,
- vyhledávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a jejich zařazení do speciálně pedagogické péče,
- vytyčení hlavních problémů žáka, stanovení plánu pedagogické podpory v rámci školy a mimo ni a stanovení druhu, rozsahu, frekvence a trvání intervenčních činností
- diagnostika speciálních vzdělávacích potřeb žáka,
- screening týkající se speciálních vzdělávacích potřeb,
- intervenční podpora při realizaci plánu pedagogické podpory,
- dlouhodobá i krátkodobá speciálně pedagogická péče,
- vyhledávání a podpora ve vzdělávání a sociálním začleňování žáků z odlišného kulturního prostředí a s rozdílnými životními podmínkami,
- participace na vytvoření IVP, PLPP a ŠVP,
- průběžné vyhodnocování účinnosti poskytovaných podpůrných opatření,
- individuální konzultace pro rodiče, pedagogy, s pracovníky ŠPZ
- metodická pomoc třídním učitelům a dalším pedagogům,
- metodické vedení asistentů pedagoga,
- vedení písemných záznamů o své činnosti,
- dále viz příloha č. 3 k vyhlášce MŠMT č. 72/2005 Sb.

Mezi standardní činnosti mateřské školy náleží:

- rozpoznávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí nadaných či mimořádně nadaných, poskytování vzdělávací podpory těmto dětem, zajištění její individualizace a následné vyhodnocování nastavených podpůrných opatření,
- aktivní vyhledávání dětí ohrožených rizikovým chováním nebo s jeho projevy, provádění orientačního šetření a poskytování poradenských služeb těmto dětem i jejich zákonným zástupcům, případně zajištění kontaktu s odpovídajícím odborným pracovištěm ve spolupráci s ostatními pedagogy

Popis činností poradenského pracovníka mateřské školy

- spoluúčast na tvorbě systému poradenských služeb v mateřské škole,
- komunikace s vedením školy, pedagogy, žáky a zákonnými zástupci,
- identifikace dětí ohrožených vznikem speciálních potřeb a jejich zapojení do vhodných preventivních, zejména stimulačních, případně intervenčních programů,
- upřesňování vzdělávacích obtíží dítěte, spolupráce na stanovení obsahu plánu pedagogické podpory a individuálního vzdělávacího plánu, včetně určení druhu, rozsahu, četnosti a délky intervenčních činností,

- poskytování intervenční podpory při naplňování plánu pedagogické podpory,
- spolupráce se školskými poradenskými zařízeními a dalšími institucemi či odborníky v zájmu dítěte se speciálními vzdělávacími potřebami nebo s rizikem jejich vzniku,
- koordinování práce asistentů pedagoga a jejich metodické vedení.

5. Strategie předcházení školní neúspěšnosti ve škole

K předcházení školní neúspěšnosti patří spolupráce školy se žáky, zákonnými zástupci, poskytování školního poradenství ve výchovných otázkách, otázkách učení žáků, včetně problematiky podpůrných opatření. Školní neúspěšnosti lze předcházet nebo ji alespoň minimalizovat, pokud spolupracují všichni činitelé, kteří se na ní podílejí. Důležitým faktorem minimalizace školní neúspěšnosti je její včasný záchyt.

Neúspěchem ve škole mohou být ohroženi:

- Žáci se speciálně vzdělávacími potřebami žáci, kteří nastoupili do školy
- Žáci, kteří přestoupili na 2. stupeň ZŠ
- Žáci, kteří jsou nemocní a mají dlouhodobou absenci
- Žáci, u kterých nastala změna rodinné situace
- Žáci, kteří neovládají český jazyk jako rodný jazyk
- Žáci, kteří pocházejí ze sociálně znevýhodněného prostředí

Neúspěch ve škole se může projevit neprospěchem, nevhodným chováním – porušováním školního řádu, záškoláctvím, problematickým postavením v třídním kolektivu.

V případě zhoršení školního prospěchu jsou neprodleně informováni rodiče prostřednictvím třídních učitelů. Poradenský pracovník školy spolu s třídním učitelem a vyučujícím daného předmětu projedná na schůzce ve škole se zákonnými zástupci neprospívajícího žáka, jeho studijní výsledky a navrhne možnosti řešení. V případě potřeby či zájmu je nabídnuto neprospívajícímu žákovi a jeho zákonným zástupcům zprostředkování spolupráce s odborníky vhodného poradenského zařízení.

Úspěšnost ve škole je podmíněna mnoha faktory. Úspěch žáka ve škole nezávisí jenom na jeho schopnostech, ale i na jeho sebehodnocení a míře sebedůvěry.

Problémy s domácí přípravou

K problémům s domácí přípravou vede nejčastěji:

- slabá vůle (nedokáže se přinutit k domácí přípravě)
- nedostatek návyků pro samostudium (neumí vybrat důležité, učí se z paměti bez pochopení látky, nezvládá větší celky, nemá vytvořený systém učení)
- neví, kdy se učit, aby učení bylo efektivní
- problémy komunikace s vyučujícím
- obava sdělit, že něčemu nerozumí
- nejeví zájem o výuku
- v hodině nepracuje, nechce pracovat
- rozptyluje své spolužáky
- odmítá nabízenou pomoc vyučujících

Ostatní problémy negativně ovlivňující studium

- dlouhodobé zdravotní problémy
- změna bydliště, dojíždění
- problémy v rodině (rozchod rodičů, úmrtí v rodině, špatná ekonomická situace rodiny)

- stres z neprospěchu
- útěky před problémy
- problémy v sociálním prostředí vrstevníků
- nepodnětné nebo zanedbávající rodinné prostředí

Formy práce s neúspěšnými žáky

Pro úspěšnost programu jsou podstatné především formy a metody práce využívané učitelem, ke kterým zejména patří:

- snažíme se problém zachytit co nejdříve a odhalit příčiny neúspěšnosti
- úzce spolupracujeme především s PPP, SPC, SVP, OSPODem a rodiči
- pomáháme rodičům zajistit nejružnější odborná vyšetření
- uplatňujeme individuální přístup k žákům, respektujeme jejich individuální tempo a posilujeme motivaci žáků
- nabízíme žákům individuální konzultace po vyučování nebo před vyučováním
- pro zjišťování úrovně vědomostí a dovedností žáků volíme takové formy a druhy zkoušení, které odpovídají schopnostem žáka a posilují pozitivní motivaci
- v hodnocení se zaměřujeme na pozitivní výkony žáka, a tím podporujeme jeho pozitivní motivaci k učení
- zadáváme pravidelné úkoly vycházející ze stanoveného obsahu učiva – zadání práce pro domácí přípravu učiva
- užíváme podpůrných aktivit – oznámení písemné práce, stanovení termínu zkoušení z konkrétního učiva, umožnění opakovaného opravného pokusu
- používání podpůrných pomůcek při samostatné práci – přehledy, tabulky, kalkulačky – dle charakteru předmětu, které pomohou žákovi lépe se orientovat v učivu
- jednostranně nezdůrazňujeme nedostatky a chyby žáka

Nástroje na koordinaci péče o žáky se SVP

- screeningové vyšetření u žáků prvních ročníků – je zaměřeno na zhodnocení úrovně dílčích percepčních a motorických funkcí, které jsou podkladem pro osvojování čtenářských
- dovedností, psaní i matematiky, jejichž nedostačující úroveň by mohla být jednou z příčin školní neúspěšnosti.
- poskytujeme podpůrná opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami - depistážní činnosti v oblasti vyhledávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami - krátkodobé i dlouhodobé individuální práce se žákem a skupinou žáků.
- Plán pedagogické podpory (PLPP) – podpůrné opatření v rámci 1. stupně, nastavujeme na základě potřeby zkoordinovat podporu žáka, musí být pravidelně vyhodnocován, ukládá se do složky žáka u třídního učitele a školního speciálního pedagoga. Vyhodnocení PLPP se postupuje v případě vyšetření žáka poradenskému zařízení.
- Individuální vzdělávací plán (IVP) - podpůrné opatření v rámci 2. – 5. stupně, tvoříme na základě doporučení ŠPZ, po podpisu informovaného souhlasu a podání žádosti zákonným zástupcem.
- Pedagogická intervence (PI) - podpůrné opatření v rámci 1. stupně, slouží zejména k podpoře žáka ve vyučovacích předmětech, kde je potřeba posílit vzdělávání (důvody PI: doporučení ŠPZ pro žáka se SVP, vlivy distanční výuky, zdravotní omezení, dlouhodobá absence, nedostatečné školní výsledky atd.). Pro účely PI škola používá interní dokument, který zároveň zajišťuje průběžné vyhodnocování souboru podpůrných opatření. Pokud má žák IVP nebo PLPP, PI může být součástí tohoto plánu.

- Předmět speciálně pedagogické péče – podpůrné opatření doporučuje poradenské zařízení. Navýšené hodiny jsou organizovány navýšenou hodinou před vyučováním nebo po vyučování, individuálně nebo skupinově. Výuku vede školní speciální pedagog.
- asistent pedagoga - personální podpora je vždy daná doporučením ŠPZ
- doporučení ze ŠPZ - vyučující jsou seznámeni s doporučením pro daného žáka

Nástup žáka do školy, oblast

- co nejdelší dobrá motivace – zažívání příjemných věcí a úspěchu
- hodnocení žáků vzhledem k jejich osobnímu pokroku, nesrovnávat s nastavenou laťkou, každé dítě je na školu jinak připraveno
- pokud dítě začne selhávat, je třeba co nejdříve zjistit, proč selhává a podpořit ho
- spolupráce s MŠ – průběžné konzultace ŠSP v MŠ, návštěva budoucích prvňáků ve škole - adaptace na školní prostředí
- schůzka s rodiči budoucích prvňáků – navázat komunikaci, předat potřebné informace

Oblast intervence

- pokud dítě začne selhávat, je nutné upravit vyučovací metody
- všechny postupy je vhodné vysvětlit rodičům, aby mohli podobně přistupovat k dětem doma při přípravě na vyučování – zacílení na konkrétní problém
- pokud ale dítě výrazně selhává – nutná přesná diagnostika příčin problému – vyšetření v poradenském zařízení

Přestup žáka na druhý stupeň

- dopřát čas na adaptaci
- komunikace mezi učiteli - 1. a 2. stupeň – předávání zkušeností, jak žáci pracovali, jaká byla pravidla hodnocení, jak se řešili různé problémové situace
- Harmonizační pobyt – vždy na začátku září, učitelé své žáky lépe poznají, společně zažijí něco příjemného, což podpoří vzájemnou důvěru

Změna školy

- změna školy znamená změnu školního vzdělávacího programu – soulad musí zajistit vyučující
- neznamená to, že je povinností učitelů žáka vše doučit (za změnu školy je odpovědný rodič), ale je vhodné žákovi vytvořit podpůrnou síť – komunikace učitel – rodič – žák – informovanost, jak žák zvládá adaptaci atd. nemoc, zvýšená omluvená absence
- při dlouhodobé nemoci je třeba s rodinou žáka úzce spolupracovat, zajistit doplňování učiva, ulehčit návrat žáka po nemoci do školy - plán doplnění učiva a přezkoušení
- sledovat absenci žáka – zda krátkodobé absence z důvodu návštěvy lékaře, nevolností, rodinných důvodů, nejsou pravidelné v době, kdy se píše prověrka, kdy má být žák zkoušen, zda se nejedná o konkrétní dny v týdnu

Změna situace v rodině

- můžeme pomoci, pokud dobře známe situaci, pokud je dobré klima a vzájemná důvěra
- sledujeme nejen velmi slabé žáky, ale také ty, kteří se výrazně zhoršili, začali být vůči plnění školních povinností apatičtí, zhoršilo se chování – nutné vždy řešit – osobní schůzka
- rodiči v případě potřeby doporučit odbornou pomoc – např. dětského psychologa

Špatná sociální situace

- podat žákovi pomoc a podporu
- ohlídat, aby se dítě nestalo terčem posměchu

- řešit problém s rodiči
- v případě přetrvávajících problémů kontaktovat příslušný OSPOD
- nabídka spolupráce s neziskovými organizacemi

Závadové chování, záškoláctví

- porušení školního řádu nepřehlížet
- pokud nepomůže prevence, závadové chování řešit v souladu se školním řádem
- důsledné řešení zvýšené omluvené absence

Raspenava: 29.12. 2025

Mgr. Petr Chvojka, ředitel školy

